

י' וְהָיָה זֶרַעַךְ כְּעֶפֶר הָאָרֶץ וּפְרֻצָּת יָמָה וְקִדְמָה וְצִפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרָכוּ
בְּךָ כָּל מְשֻׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה וּבְזֶרְעֶךָ:

אוצר החסידים

ופרצת ימה. בגימטריא קריעת ים (שמו"ר כל ז')³⁴. וזהו וירא ישראל (שמות יד לא) ישראל
סבא (זהר פ' נשלם נג.)³⁵.

טו וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת
כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ:

והשבתיך אל האדמה. בגימטריא³⁶ זה מארבע מלכיות.

טז וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא
יָדַעְתִּי:

וייקץ יעקב משנתו ויאמר. ס"ת צבור³⁷. לומר שאין תפלתו של אדם נשמעת אלא
בצבור (ברכות ו.)³⁸.

אוצר החסידים

משנתו. קרי ביה ממשנתו (נ"ר סט ז). מתוך שהיה הוגה בתורה ביום גם בלילה לא
שכב לבו מלהגות בה בחלומו.

יז וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה
שֵׁעַר הַשָּׁמַיִם: יח וַיִּשְׁכֹּם יַעֲקֹב בִּבְקָר וַיִּקַּח אֶת הָאֲבֶן אֲשֶׁר שָׁם
מִרְאשְׁתּוֹ וַיִּשֶׁם אֹתָהּ מַצְבֵּה וַיִּצֹק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ:

לע"ז ד, ב תוד"ה כיון, שר"ת גרס "אלא עם
הצבור". וע"ע ברכות ח, א אימתי עת רצון בשעה
שהצבור מתפללין. אך בדב"ר ב, יב ד"א ואני
תפלתי וגו' דוד בשביל שהיה יחידי אמר בעת רצון.
אבל תפלתן של צבור אינה חוזרת לעולם ריקם.
ועיין בעטרות אד"ר מאי שייטא דתפלה הכא. וע"ע
בס' נחלת יעקב יהושע. ואולם דברי רבינו מתבארים
עפ"י מש"כ לעיל בד"ה סולם בגימטריא קול וכו'.
וכ"כ רש"י (להלן פסוק יז) בד"ה וזה שער השמים.
מקום תפלה לעלות תפלתם השמימה עכ"ל. וא"כ
בדאי התפלל בהשכימו מן החלום. וכ"כ רבינו להלן
מן הסמיכות "וזה שער השמים וישכם", שעלות
השחר הוא זמן טוב לתפלה. ובפענח רזא ביאר כי
הרמז הוא ממד"כ "אין זה כי אם בית אלהים".
ובכלבו הל' תפלה: וכן בפסוק "ויקץ יעקב" נתעלמו
אותיות "שטן" ובסופו תיבת "צבור" שאין שטן
בצבור. אבל בס' הרוקח הל' יוה"כ: לכך אין "ף"
בי"ח ברכות אין אף אנף קצף נגף שצף זעף רשף
כשישראל מתפללין אז דמות יעקב החקוק בכסא
מליץ ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, ישראל סבא.
לכך מן "והנה ה' נצב עליו ויאמר" עד "ויקץ יעקב"
יש אותיות כל א"ב ונעלם אותיות שטן "ף" כי שטן
הוא אף בורח מתפלת ישראל וכתוב (במדבר כב,
כב) אף אלהים כי הולך הוא [וגו'] לשטן לו, הרי
השטן אף אינו עם הציבור. לכך "ויקץ יעקב משנתו
ויאמר" סופי תיבות "צבור", אכן יש ה' במקום הזה
במקום צבור שכינה עמהם עכ"ל. ומתוך דבריו
מתבארים גם דברי רבינו.

34. ר"ע אומר בזכות יעקב אני קורע להם את הים
שני ופרצת ימה וקדמה.

35. עיין בדברי רבינו לעיל יג, יד ובהערות שם.

36. כ"ה בדפוס ואינו מכוון. ובעיטור בכורים:
בצורף ג' תיבות מסוג הראשון וחשוב הכולל
מסוג השני ויהי' החשבון מלא צ"ח ע"כ. ואולי
צ"ל "מארבעה המלכיות".

והשיבותיך אל האדמה בגי' זה הוא בימות המשיח
(פענח רזא).

37. מבואר במגורת המאור בשם המדרש וז"ל
גרסינן במדרש מנין שיהיה יעקב אבינו ע"ה
מתפלל בצבור שני ויפגע במקום וגו' ואין פגיעה
אלא תפלה כמ"ש למעלה וכו' וכתב ויקץ יעקב
משנתו ויאמר וגו' מלמד שהתפלל בצבור של
מלאכי השרת, סופי תיבות צבור. ומנין שהשכינה
שרויה במקום שהצבור מתפללים שני אכן יש ה'
במקום הזה ע"כ (ח"ב פ"ב צד מג). ובס' אמרי
אמת (ליקוטים) עמ' נו כתב לבאר ד' הבעה"ט עפ"י
מ"ש במס' ר"ה לב, ב פקדונות הרי הן כזכרונות
וכו' וה' פקד את שרה פקדון דיחיד הוא. כיון
דאתו רבים מינה כרבים דמיא עכ"ל הגמ'. ובוזה
יובן מש"כ הבעה"ט דכיון דרבים אתו מיעקב כרבים
דמי ע"כ. ונ"ל להמתיק דבריו לפמש"כ התוס'
ד"ה כמאן (ר"ה טז, א) בסו"ד דתפלה עבור
רבים כתפלת רבים היא, ולפ"ז י"ל דתפלתם של
האבות הק' היתה למען זרעם אחריהם וא"כ היינו
תפלת רבים בצבור.

38. שם אלא בבית הכנסת. ובגליון הש"ס ציין